

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Анотація

У статті розкрито сутність використання інтерактивних технологій в навчально-виховному процесі як засобу розвитку творчих здібностей студентів.

Розвиток творчої особистості студента, його творчих орієнтацій відбувається під впливом суспільства, сім'ї, друзів тощо, проте у системі освіти реалізація цих задач є важливою складовою навчально-виховного процесу. Це завдання значною мірою вирішується через запровадження інноваційних технологій, серед яких важливу роль відіграють інтерактивні технології, що забезпечують взаємодію педагога та студента.

Інтерактивні технології навчання найбільше відповідають особистісно зорієнтованому підходу до навчання. У процесі застосування інтерактивних технологій, як правило, моделюються реальні життєві ситуації, пропонуються проблеми для спільного вирішення, застосовуються рольові ігри. Тому інтерактивні технології навчання найбільше сприяють формуванню у студентів умінь і навичок, виробленню особистих цінностей, створюють атмосферу співробітництва, творчої взаємодії у навчанні, чого значно важче досягти, послугуючись виключно традиційними методами та прийомами навчання.

THE USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES TO DEVELOP THE CREATIVE ABILITIES OF STUDENTS

Annotation

The article reveals the essence of interactive technologies in the educational process as a means of development of creative abilities of students

The development of the creative personality of the student, his creative orientation is influenced by society, family, friends, etc., but in education the implementation of these tasks is an important part of the educational process. This problem is largely solved through the implementation of innovative technologies, including the important part played by interactive technologies providing the interaction between teacher and student.

Interactive learning technologies best meet individually oriented approach to learning. While the use of interactive technologies tends simulated real life situations, there are problems for the joint solution, used role-playing games. Therefore, interactive learning technologies most promote to the formation of students' skills, development of personal values, create an atmosphere of collaboration and creative interaction in education, which is much more difficult to achieve, using only traditional methods and techniques of teaching.

Постановка проблеми. Соціально-політичні зміни, що відбуваються в українському суспільстві потребують відповідного перенесення акцентів у освітній галузі. Процес реформування освіти, який триває в Україні, зводиться до застосування нових форм роботи в межах традиційної системи, збільшення кількості навчальних предметів, розширення навчальних програм. Такий підхід уже вичерпав себе, позаяк важливою вимогою суспільства до особистості є не енциклопедичність знань, а набуття вмінь та навичок, що сприяють розвиткові та самореалізації особистості, інтелектуальної та духовної, а також формування в особистості навичок самостійної розумової праці, розвиток творчих здібностей.

Реформа освіти націлює на використання усіх можливостей, ресурсів підвищення навчально-виховного процесу. Надзвичайно актуальною є наразі проблема застосування інтерактивних технологій.

Аналіз наявних досліджень. Проблему впровадження й ефективного застосування інтерактивних технологій в освіті розглядали В. Агеєв, В. Безпалько,

В. Биков, А. Васюра, Б. Гершунский, А. Єршов, П. Жданович, К. Кастро, Г. Кедрович, Г. Клейман, К. Колін, Р.Осипа, П. Піндера, Н. Роберт, С. Свириденко, Р. Селезньова, Т. Сергеева. Теоретичні питання використання дидактичних можливостей технологій інтерактивного навчання розглядали О. Пометун, Л. Пироженко, О.Комар та ін.

Мета статті полягає у висвітленні шляхів використання інтерактивних технологій як засобу розвитку творчих здібностей студентів.

Виклад основного матеріалу. Традиційно духовний розвиток розглядається як розвиток творчих здібностей. Здатність до творчості допомагає орієнтації людини у швидкозмінних і швидкоплинних процесах у світі, умовою не тільки адаптації до них, а й власної життєтворчості. У відкритому світі, де майбутнє не може бути чітко прогнозовано, а теперішнє має декілька потенціальних ліній розвитку, людина знаходиться в ситуації постійного вибору, пошуку оптимального рішення відповідно до умов життя і праці. Тому, на всіх рівнях неперервної освіти повинні створюватися умови для розвитку інтелекту і творчих якостей особистості, підготовки її до життя, професійної діяльності.

Розвиток творчої особистості студента, його творчих орієнтацій відбувається під впливом суспільства, сім'ї, друзів тощо, проте у системі освіти реалізація цих задач є важливою складовою навчально-виховного процесу. Це завдання значною мірою вирішується через запровадження інноваційних технологій, серед яких важливу роль відіграють інтерактивні технології, що забезпечують взаємодію педагога та студента. Таким чином, "суть інтерактивних технологій у тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається". [1, 9]. Інтерактивні технології навчання найбільше відповідають особистісно зорієнтованому підходу до навчання. У процесі застосування інтерактивних технологій, як правило, моделюються реальні життєві ситуації, пропонуються проблеми для спільного вирішення, застосовуються рольові ігри. Тому інтерактивні технології навчання найбільше сприяють формуванню у студентів умінь і навичок, виробленню особистих цінностей, створюють атмосферу співробітництва, творчої взаємодії у навчанні, чого значно важче досягти,

послугуючись виключно традиційними методами та прийомами навчання.

Інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншими, так і однієї думки над іншою. Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення [2,9].

Інтерактивна діяльність розпочинається із забезпечення такої важливої для формування повноцінного внутрішнього "я" "ситуації успіху", коли кожна молода людина може стверджувати: "Я знаю, я можу!". Така заявка є тільки початком роботи, бо викладач одразу ж створює ситуацію "дефіциту знань". За таких умов спілкування студент відчуває, що попереднього багажу знань йому замало; що свій банк інформативного матеріалу для розв'язування поставленої педагогом проблеми треба поповнити. Відповідно виникає ще одна ситуація, котра в науковій літературі названа "інтелектуальним конфліктом". Вона виражається словами: "Я цього ще не знаю, і мені про це треба довідатися". Через брак інформації студент ставиться в режим пошукової діяльності. У системі інтерактивної роботи педагог виконує роль учасника пошукової діяльності, а не керівника, що нав'язує свій єдино правильний шлях розв'язання того чи іншого завдання.

У перспективному баченні інтерактивного навчання важливим є не те, як багато студенти знають, а як багато вони дізналися і що робитимуть зі своїми знаннями. З огляду на це специфіка викладання в режимі інтерактивності передбачає дві речі:

- вибір і поєднання багатьох чинників як засіб оптимізації і саморефлексії;
- визначення моментів, що вважаються найоптимальнішими [3,30].

Проблемність завдання збуджує активність студентів, спонукає замислюватися над матеріалом, з яким вони працюють, дивитися на факти під різними кутами зору. Для обговорення викладач обирає важливу проблему, значущу для молоді, для їхнього сьогоденного життя й таку, що викликає позитивні емоції. Під час обговорення кожен має змогу запропонувати

свою власну версію, використовуючи свій життєвий досвід та набуті знання, таким чином проявити самостійність та індивідуальність.

Такий об'єктивний метод колективного обговорення, пошук рішень спонукає учасників виявляти свою уяву і творчість. Він передбачає вільне висловлювання думок усіх учасників, аналіз та удосконалення чужих ідей і допомагає знаходити багато ідей та рішень. Ця форма роботи дозволяє набути навичок співробітництва, оволодіти вмінням спілкуватися, висловлюватися та активно слухати співрозмовника. Цей метод допомагає проводити дискусію зі спірної теми. Він дає можливість висловитися кожному учаснику, продемонструвати різні думки з теми, обґрунтувати свою позицію або перейти на іншу позицію у будь-який час, якщо вас переконали, та назвати більш переконливі аргументи. Вдалих добір тем, найбільш цікавих випадків, проблем сприяє вихованню особистих, професійних та громадянських якостей студента.

Для ефективного застосування інтерактивних технологій педагог повинен старанно планувати свою роботу відповідно до теми та мети заняття, не забуваючи про виховний вплив навчального матеріалу.

Найголовніше завдання викладача у будь-якій ситуації – створити в аудиторії творчу атмосферу, заохотити до пізнання, поважати інтелектуальну силу студента.

Використання технологій інтерактивного навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної розумової діяльності. Однією з багатьох пріоритетних цілей, які вона реалізує, є створення комфортних умов навчання, досягнення такої атмосфери в аудиторії, яка найкраще сприяє співробітництву, порозумінню й доброзичливості, дає можливість дійсно реалізовувати особистісно-орієнтоване навчання.

Творчу діяльність студентів вчені розглядають як таку, що сприяє розвитку цілого комплексу якостей творчої особистості: самостійність у виборі знань; працелюбність; вміння бачити головне; бачити спільне в різних і різне в подібних явищах; розумова активність; підбір матеріалу, який необхідний для виконання конкретного завдання і т.д.

Інтерактивне навчання спрямоване насамперед на розвиток у студентів самостійного творчого мислення та здібності розв'язувати різні життєві задачі. Студент виступає "суб'єктом" навчання, виконує творчі завдання, вступає в діалог з викладачем. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання, аналіз конкретних ситуацій, "сократичний метод" навчання, інтелектуальна розминка, дидактичні ігри [4, 72-73]. Студенти ж повинні удосконалювати навички: думати, розуміти суть речей, осмислювати ідеї і вже на основі цього вміти шукати потрібну інформацію, трактувати її та застосовувати в конкретних умовах, формувати й відстоювати особисту думку.

Інтерактивна модель забезпечує можливість демократичного, рівноправного партнерства між викладачем та студентами.

Надзвичайно важливим чинником успішного розвитку особистості студента є джерело мотивації. При інтерактивному навчанні діє глибока внутрішня мотивація, що є запорукою високо результативного навчання, розвитку та прояву творчих здібностей особистості.

Висновки. Сьогодні у нашому суспільстві виникла нагальна потреба в творчих, діяльних і обдарованих, інтелектуально й духовно розвинених громадянах. Тому завдання викладача вищого навчального закладу виявляти, сприяти розвитку таких студентів. Перевага інтерактивних методів у реалізації такого завдання є очевидною:

1. Інтерактивні технології навчання найбільше відповідають особистісно зорієнтованому підходу до навчання.
2. Студенти освоюють усі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінку).
3. Змінюється роль студентів: з об'єктів у суб'єкти навчально-виховного процесу.
4. Основним джерелом мотивації навчання стає інтерес самого учня.
5. Інтерактив сприяє розвитку комунікативних умінь, навичок, розвитку творчих сил, здібностей та нахилів студентів.

Література

1. Годкевич Л. Інтерактивні технології / Л. Годкевич // Завуч. – 2004. – лютий (№6). – С.9-12.
2. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192с.
3. Крамаренко С. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів / С. Крамаренко // Відкритий урок – 2002. – №5-6 – С.7-10.
4. Хайруліна Т. Активні методи навчання та виховання / Т. Хайруліна // Відкритий урок – 2001. – №1-2 – С.72-75.